

אם כי אלקי האים לטנות...

לברוח, זה או למות או להילחם, והאפשרות היחידה שלו לחיות היא להילחם בכל הכח, אז הוא ילחם עד כדי התאבדות, וחייילים שלוחמים במסירות נפש, קשה לנצח.

ברגע שמשאירים להם אפשרות לברוח, הם לא ילחמו בכל הכח, כי הם חסים על חייהם, והם יודעים שיש להם עוד אפשרות לחיות, לברוח, אז הם לא מוסרים נפש, וממילא הנצחון שלנו קרוב הרבה יותר. זה הרעיון הגאוני של התורה, בדיוק הפוך מההגיון האנושי שאומר, תסגור עליהם מכל הכיוונים ו'תראה להם' מי החזק פה. ואז, גם אם אולי בסוף תנצח, המלחמה שלך תהיה מול צבא חזק יותר, ותספוג הרבה יותר אבדות.

אבל הרב פינקוס מסביר הסבר משלו, הוא אומר, כתוב בקהלת (ג) (טו) "והאלהים יבקש את נרדף", אומר שלמה המלך, מי שרודפים אותו - ה' אתו! זה טבע שה' טבע בבריאה, שמי שנרדף, לא משנה מי זה, ה' נמצא אתו ובא להגנתו.

אומרים חז"ל (ויקרא רבה כו, ה), שלא רק אם רשע רודף צדיק, זה לא משנה מי רודף את מי, גם אם צדיק רודף צדיק, רשע רודף רשע, ואפילו אם צדיק רודף רשע, עדיין הכלל תקף: "והאלהים יבקש את נרדף".

הגמרא במסכת יומא (טו) מספרת בהרחבה, שבשלב מסוים לאחר חרבן בית המקדש הראשון, חכמי ישראל התפללו שהיצר הרע יימסר בידם, שהרי בגללו נחרב בית המקדש, בגללו נפטרו הצדיקים, ובגללו גלו ישראל מארצם, ועדיין הוא מחטיא את עם ישראל. הרי הוא נוצר כדי שנקבל שכר, איננו רוצים לא אותו ולא את שכרו.

ואז נפל פתק מן השמים, והיה כתוב בו 'אמת', שזהו חותמו של ה', וחכמי ישראל הבינו, שמן השמים מסכימים אתם, הם התענו שלושה ימים ושלושה לילות, ובאמת ה' מסר אותו בידם.

כמוכן שמדובר במושגים רוחניים, אבל מסופר שם, שהיצר הרע יצא אליהם בדמות גור אריות של אש מתוך המקום של קודש הקודשים, והנביא זכריה בן עדו אמר להם, שזהו היצר של העבודה הזרה.

תוך כדי שהם תפסו אותו, נתלשה לו שערה אחת, ואז הוא שאג, והקול שלו התגלגל למרחק 400 פרסה [1600 קילומטר!!!], וחכמים פחדו מאד, שירחמו עליו מהשמים שישמעו אותו צועק. הנביא הציב להם, להכניס אותו לתוך דוד של עופרת, ולסתום אותו גם מלמעלה בעופרת, שהיא חומר שמונע מרעשים לעבור החוצה.

אומר הרב פינקוס, מה יש להם לחשוש שירחמו על היצר הרע הזה, הרי הוא אחראי לכל הצרות של עם ישראל, ומהשמים מסרו אותו בידיהם, אז למה שירחמו עליו?!

אלא, רואים מזה, שאם יש מישהו בסכנה, והוא נרדף ואין לו שום אפשרות להינצל, גם אם מדובר ברשע הכי גדול, יש סיכוי גדול שירחמו עליו מן השמים.

אותו הדבר לגבי עיר שבאים ללכוד אותה, ברגע שלא משאירים פתח מילוט, כל אנשי העיר, אפילו שהם גויים שמעוניינים להרוג יהודים, אבל ברגע שהם נכנסים לקטגוריה של נרדפים בלי שום פתח הצלה, והחוק בבריאה אומר, שה' נמצא עם הנרדפים, ואז עם ישראל שנלחמים כנגדם, עלולים להיות בסכנה.

לכן זה גם כל כך חמור לצער אלמנה או כל אדם חסר ישע, עד כדי כך שיש על זה בתורה אזהרות ופונשים חמורים, כי אין להם שום עזר וסיוע, הם חסרי אונים לגמרי, וה' עומד לצדם של הנרדפים, לכן מי שמצער אותם, נמצא בסכנה.

לפי זה הוא מסביר את בעל הנגע הלבן, על דרך הדרש, מי שכבר כולו אחוז בטומאה, אין לו שום צד של מילוט, אפילו לא מעט צבע גוף, אלא כל כולו לבן, זו כבר סיבה שירחמו עליו מן השמים, שהרי אין לו אפילו קצה חוט להיאחז בו לטהרתו. עד כאן דברי הרב פינקוס.

אין אחד שלא מכיר את המשפט - 'או הכל או כלום!...' יש כאלו שכל ההתנהלות שלהם היא כזו. האם בתורה יש משהו שקשור לאמרה הזו?

בפרשת השבוע אנחנו קוראים על עניין הצרעת. יש הרבה דינים בצרעת. הסממן העיקרי של הצרעת הוא הצבע הלבן. יש עוד סוגי צבעים, אבל הלבן הוא הפעיל [המפיל] ביותר. עכשיו נשים לב לדבר מאד מעניין בנוגע לצרעת.

כדי שאדם יהיה טמא בטומאת הצרעת, צריך שגודל הכתם שהופיע על הגוף שלו יהיה לפחות בגודל 'גריס' (מסכת נגיפים, פרק ו, משנה א, וברמב"ם הלכות טומאת צרעת פרק א, הלכה ז), שבמושגים של ימינו מדובר בגודל של 'שנקל' פחות מילימטר.

אם היו שואלים אותנו, על פי ההגיון שלנו, אם כתם בגודל גריס - שנקל - מטמא, ככל שהכתם יהיה יותר גדול, מסתבר שהאדם יהיה יותר טמא, לא?

יוצא כאן דבר תמוה, שהרי התורה אומרת (ויקרא יג, יב-ג): "ואם פרוח תפרח הצרעת בעור, וכסתה הצרעת את כל עור הנגע, מראשו ועד רגליו לכל מראה עיני הכהן... וטהר את הנגע, כלו הפך לבן - טהור הוא".

איפה ההגיון בזה? אם נגע כל כך קטן, כבר הופך אדם למצורע, אז אם כל כולו לבן, לכאורה זה אמור להיות שיא הטומאה, הכי טמא שיש, כולו לבן. אז מה קורה פתאום, שהנגע מכסה את כולו, הוא הופך לטהור?

כמוכן, שכל נושא הצרעת הוא גזרת הכתוב, אבל על דרך הדרש, אפשר לתת כל מיני הסברים.

את אחד ההסברים, כתב הרב שמשון דוד פינקוס (תפארת שמשון על התורה, תזריע, עמוד קכח). הוא מסביר על פי דברי הרמב"ם בהלכות מלכים (פרק ו, הלכה ז). שם מדבר הרמב"ם על הלכות מלחמה.

גם כשנלחמים, יש הלכה אין נלחמים, מה מותר ומה אסור, לא לוקחים רובה ומתחילים לירות לכל הכיוונים.

אומר הרמב"ם, כשהצבא היהודי מתכונן לכבוש איזו עיר, ומגיעים כמות גדולה של חיילים, ורוצים לכתר את העיר, להקיף אותה מכל הכיוונים כדי ללכוד אותה.

"אין מקיפין אותה מארבע רוחותיה, אלא משלש רוחותיה", אף פעם לא סוגרים עליה מכל הכיוונים, מארבע צדדים, אלא משאירים תמיד צד אחד פנוי. "ומניחים מקום לבורח ולכל מי שירצה להימלט על נפשו", הסיבה היא כדי שכל מי שירצה לברוח, יוכל לברוח, לא להשמיד את כולם.

השאלה היא למה? התורה היא מקור החכמה, אז מה ההגיון בהוראה הזו, אם אנחנו יותר חזקים, ויש לנו כח צבאי מספיק כדי להקיף אותם מכל הכיוונים, מה הרעיון להשאיר צד פתוח למילוט? יש לזה כמה הסברים.

הפירוש הפשוט, כתב הרדב"ז (על הרמב"ם שם), שזה מדרכי שלום, שהתורה שלנו, דרכיה דרכי נועם, גם כנלחמים, אנחנו רוצים לנצח, אבל לא באכזריות, לא בכוח, אנחנו תמיד משאירים לכם מקום לברוח. אולי יש בתוכם כאלו שהתנגדו למלחמה, אולי ילדים ונשים שלא אשמים, אולי כאלו שהתחרטו, מי שרוצה ללכת, תמיד יכול לפנות לאחור, ולסגת.

יש עוד פירוש שמקובל להסביר, שישנה כאן פסיכולוגיה הפוכה, ברגע שסוגרים עליהם עד הסוף, האויב בעצם מבין, שאין לו אפשרות

יש הרבה מה ללמוד מכל זה.

קודם כל, נלמד מכאן, שאדם אף פעם לא יעשה חשבון, 'אה... אני כבר כל כך רחוק, אני אחוז כל כך בטומאה, במצב שלי, אין לי שום סיכוי לצאת מזה, חטאתי מעל ומעבר, אם הייתי קרוב אפילו קצת, עוד היה על מה לדבר, אבל במצב שלי? ודאי שה' לא חפץ בי יותר!'

מלמדת אותנו התורה, אדרבה! אם אתה במצב של "כולו הפך לבן", אתה בשיא הטומאה, יש סיבה הרבה יותר גדולה שירחמו עליך מן השמים.

בכל מצב רוחני שאנחנו נמצאים, אסור אף פעם להתיימשך, ה' קרוב מאד במידה מסוימת דוקא אל הרחוקים, רק תבקש, תרצה קצת, וה' יוציא אותך, ויריס אותך לגבהים שלא חלמת.

דבר נוסף שלמדנו מכאן, אף פעם אל תהיה מהרודפים, ואם אתה מרגיש נרדף, תדע לך שה' אתך!

אם יש חלילה סכסוך בין שכנים, חברים, משפחה, בכבישים או בעבודה, אף פעם אל תהיה זה שיאמר 'אני אלמד אותו לקח אחת ולתמיד!...', כי אז אתה מושך עליך קטרוג אדיר, וה' עלול חלילה להיות עם הצד השני - נגדך! כי 'האלהים יבקש את נרדף'. וכמו שאמרנו "אפילו צדיק רודף רשע".

חז"ל משייכים ואומרים (ויקרא רבה כז, ה): "רבי יהודה בר רבי סימון, אמר בשם רבי יוסי בר רבי נהוראי, לעולם הקדוש ברוך הוא תובע דמן של נרדפים מיד הרודפין".

חז"ל מביאים דוגמאות מכל מהלך ההיסטוריה, שה' תמיד היה בצד של הנרדפים, והם אלו ששרדו לבסוף.

הבל נרדף על ידי קין - ה' בחר בהבל ובמנחתו.

נח נרדף על ידי דורו - ה' בחר בו להיכנס לתיבה.

אברהם נרדף על ידי נמרוד - ה' בחר באברהם.

יחזקאל על ידי פלישתים. יעקב על ידי עשיו. יוסף ואחיו. משה ופרעה. דוד ושואל. והכי חשוב - ישראל על ידי אומות העולם.

תמיד אלו שנרדפו, צמחו והצליחו, רואים בחוש איך שה' היה אתם. ודוקא הרודפים, הם אלו שנכשלו לבסוף.

גם בקורבנות אותו הדבר, 'רבי אליעזר בר רבי יוסי בן זמרא אמר, אף בקורבנות כך. אמר הקדוש ברוך הוא: שור - נרדף מפני ארי, עז - נרדף מפני נמר, כבש - מפני זאב, לא תקריבו לפני מן הרודפים, אלא מן הנרדפין".

ה' רוצה תמיד את אלו שנכנעים, לא את אלו שמראים נוכחות בשטח, שמסתובבים עם הרגשה שהם ילמדו לקח. כי ה' נמצא עם הנרדפים.

אשרי אדם שנמצא בצד של הנרדפים. בעצם כל יהודי הוא נרדף. אנחנו נמצאים עכשיו בתקופה לא פשוטה בעם ישראל. הנה מיד איך שנפטר לנו הגאון רבי חיים קנייבסקי, מיד החל גל פיגועים ואסונות על עם ישראל, ומזה אנחנו רואים בחוש כמה זכותו היתה מגנה עלינו.

לא קל לשמוע על כל הצרות של עם ישראל בזמן הזה, אבל נחמה קטנה או אולי גדולה יש לנו בזה, אנחנו הנרדפים כאן בכל הסיפור, על ידי אומות העולם, על ידי היצר הרע.

וה' הרי מבקש את הנרדף, ה' יעשה הכל כדי לשמור עלינו, כמו כל גדולי האומה שלנו, שחז"ל גילו לנו, שאחת הסיבות שהם דוקא אלו שנבחרו, היא העובדה שהם היו הנרדפים, מי שנרדף - הצליח!

כמו גם בתוך המדינה. ציבור שומרי המצוות נרדף כבר תקופה ארוכה, אמנם אנחנו לא ממש מתרגשים, כי חז"ל כבר עדכנו אותנו מזמן שזה מה שיהיה, אנחנו רואים בחוש איך כל הנובאות מתגשמות, היוקר מאמיר בלי גבול, החוצפה בשיאה, אומות מתגרות זו בזו.

אנחנו צריכים לשמוח במקום שלנו, כי האלוקים יבקש את הנרדף, אם אתה בצד שאותו מקניטים, סימן שאתה בצד של בורא עולם, אנחנו צריכים להרכין ראש, ולתת לגלים האלו לעבור מעלינו, לזכור בצד של מי אנחנו.

ואגב, זה גם מבחן קטן בשבילנו, איך נדע באיזה צד אנחנו? אם המחשבות שלנו הם של הרכנת ראש, ענוה, התבטלות אל ה' ולרצונו בכל מה שנוגע למצב, סימן שאנחנו בצד של ה' והוא בוחר בנו.

אבל אם המחשבות שלנו הם של נקמה, התקוממות, ורצון ללמד לקח, אנחנו צריכים לחשוב שוב באיזה צד אנחנו...

זוג חסידי חב"ד, נישאו בשעה טובה, אך ככל שעבר הזמן ובשורות טובות אין, הם הבינו שהם בבעיה. הם ניסו לעשות הכל לזכות לפרי בטן, סגולות, רבנים, קבלות, קברות צדיקים, רופאים מומחים מכל העולם, אבל לא, שום דבר לא עזר.

כחסידי חב"ד הם פנו שוב ושוב אל הרי מליובאוויטש, מה גם שהם גרו בשכונתו, השאירו שם לברכה, אבל נראה היה להם שהרבי התעלם בצורה בולטת מהבקשות שלהם.

במיוחד בלטה אחת הפעמים שבהם הם הכניסו מכתב עם מספר שאלות אל הרבי, אל כולם הרבי התייחס מלבד לנושא הברכה לילדים. השנים עברו, הידידים הקרובים שלהם עוד מעט מתחילים לחתן, והבית שלהם שקט ושומם...

ערב אחד הם זכו להיכנס ל'יחידות' אצל הרבי, ושוב הרבי עונה על הכל, ומתעלם מהנושא הכי בוער. האשה כבר לא יכלה לשאת את הצער, "למה?", התייפחה, "מה עשינו? אם אנחנו צריכים להשתפר במשהו, הרבי יורה לנו דרך תשובה".

פני הרבי הרצינו מאד... "אחד משניכם פגע פעם ביהודי", אמר, "והעלבון של הפגוע, הוא זה שמונע ממכם פרי בטן".

הרי שתק, והם הבינו שזמנם הסתיים. הם יצאו החוצה המומים ונרעשים, וניסו לחשוב בקדחתנות במי הם פגעו כל כך. במשך שעות הם שחזרו אירועים, אבל לא נזכרו בשום עלבון משמעותי, היה ברור להם שמדובר במשהו חמור ביותר.

לפתע הבעל החוויר... "נראה לי שאני יודע על מה הרבי מדבר...". הוא סיפר לאשתו, שלפני החתונה, הוא היה בחור ישיבה בבית המדרש של הרבי בברוקלין, ובאחד הימים, נערכה חתונה של חבר בקנדה.

הנטיעה לקנדה אורכת שעות, לכן התארגנו כולם והזמינו אוטובוס. יצאו בשעת בוקר מאוחרת באוטובוס, רקדנו ושמחנו, ובסיום החתונה, התמקמו באוטובוס, והתארגנו לשנת לילה, בידיעה שהנטיעה תסתיים רק בבוקר.

אחד הבחורים, היה ירא שמים במיוחד, וגם בשינה באוטובוס, לא יותר על נטילת ידים מיד כשקמים סמוך למקום השינה מבלי לפסוע אפילו פסיעה אחת, והכין מתחת לכיסא שלו, נטלה עם מים וקערה.

הוא גם היה מקפיד, לא לדבר מילה אחת לפני שהוא נוטל ידיים. אני, הייתי בחור שובב, מיד כשהוא נרדם, לקחתי את הספל והחבאתי אותו. באמצע הלילה, הנהג עצר בצורת ביניים לרענון, כולם ירדו מהאוטובוס לנשום אוויר, וגם אותו צדיק התעורר, אבל לא מצא את הנטלה שלו...

כל מה שהוא יכול היה לעשות, זה לנופף בידיים בתנועות חדות, ולצעוק בקול קולות "נו...נו...". החברה, היו דוקא משועשעים מהמחזה, במיוחד אני. הוא עם ה"נו, נו", ואנחנו צוחקים... מי שעצר את זה בסוף, היה הנהג שלא יכול היה לראות איך הבחור הזה הופך ללעג וקלס בפני חבריו, וביקש מיד להחזיר לו את הספל.

החזרתו לו. הוא נטל ידיים. ברח. הסתכל עלי ואמר לי: "לא אסלח לך על מה שעשית לי, לא בעולם הזה, ולא בעולם הבא". מסתבר שהוא נעלב עד עמקי נשמתו.

הבעל והאשה הרגישו שזה המקרה שאליהם הרבי התכוון. למרבה המזל, אותו בחור, כיום אברך, היה גר בשכונה שלהם. כבר למחרת, ניגש אליו הבעל, ושאל אותו בעדינות אם הוא זוכר את מה שקרה באותו לילה.

"בודאי שאני זוכר!", ענה, "וכבר אמרתי לך, שאני לא אסלח לך, לא בעולם הזה, ולא בעולם הבא, ואני עומד בדיבורי - לא אסלח לך", ראו עליו שהשנים לא הפיגו את הצער העמוק.

הבעל סיפר לו, שהוא מגיע בשליחות הרבי, "תרחם עלי ועל אשתי... עד היום לא זכינו לילדים...", התחנן.

כשהוא שמע שהרבי בתמונה, הוא התרסק, "רק בגלל הרבי אני מוכן לסלוח".

כעבור פחות משנה, בני הזוג הפכו להורים מאושרים.

"האלהים יבקש את נרדף"

השיעורים נמסרו ונערכו ע"י האברך דוד יעקב עבו - מנהל

מוסמך.

050-4148948. ניתן לקבל גם במייל david050148948@gmail.com

ניתן להאזין לשיעורים במגוון נושאים מאת כותב השורות, בקו

'פרשת דרכים' 074-7962698